

Vlaams
Parlement

ingediend op **1126** (2016-2017) – Nr. 2
10 april 2017 (2016-2017)

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door Herman De Croo, Karin Brouwers,
Ingeborg De Meulemeester, Tine Soens en Wouter Vanbesien

over het voorstel van resolutie

van Karim Van Overmeire, Ward Kennes, Rik Daems, Jan Van Esbroeck,
Joris Poschet en Marc Hendrickx

betreffende een advies
over het in de Kamer van Volksvertegenwoordigers
ingediende voorstel van resolutie
om het buitenlandbeleid ten aanzien
van het Koninkrijk Saoedi-Arabië te herzien

*Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed:*

Voorzitter: Rik Daems.

Vaste leden:

Ingeborg De Meulemeester, Marc Hendrickx, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe, Karim Van Overmeire,
Manuela Van Werde;

Sabine de Bethune, Vera Jans, Ward Kennes, Johan Verstreken;

Rik Daems, Herman De Croo;

Tine Soens, Güler Turan;

Wouter Vanbesien.

Plaatsvervangers:

Cathy Coudyser, Danielle Godderis-T'Jonck, Sofie Joosen, Elke Sleurs, Ann Soete, Sabine Vermeulen;

Karin Brouwers, Griet Coppé, Joris Poschet, Valerie Taeldeman;

Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester;

Renaat Landuyt, Steve Vandenberghe;

Bart Caron.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin;

Christian Van Eyken.

Documenten in het dossier:

1126 (2016-2017) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

INHOUD

1. Gedachtewisseling over het verzoek van de Kamer van Volksvertegenwoordigers om advies uit te brengen over het voorstel van resolutie om het buitenlandbeleid ten aanzien van het Koninkrijk Saoedi-Arabië te herzien	4
2. Voorstel van resolutie van Karim Van Overmeire, Ward Kennes, Rik Daems, Jan Van Esbroeck, Joris Poschet en Marc Hendrickx betreffende een advies over het in de Kamer van Volksvertegenwoordigers ingediende voorstel van resolutie om het buitenlandbeleid ten aanzien van het Koninkrijk Saoedi-Arabië te herzien.....	7
2.1. Toelichting door Jan Van Esbroeck, indiener	7
2.2. Bespreking	7
2.3. Stemming	11

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed vond op 14 maart 2017 een gedachtewisseling plaats over het verzoek van de Kamer van Volksvertegenwoordigers om advies uit te brengen over het voorstel van resolutie om het buitenlandbeleid ten aanzien van het Koninkrijk Saoedi-Arabië te herzien.

Vervolgens werd een voorstel van resolutie ingediend betreffende een advies over het in de Kamer van Volksvertegenwoordigers ingediende voorstel van resolutie om het buitenlandbeleid ten aanzien van het Koninkrijk Saoedi-Arabië te herzien. Dat voorstel van resolutie werd op 28 maart 2017 behandeld in de commissie. De commissie besliste om het verslag van de eerdere gedachtewisseling te integreren in het verslag over het voorstel van resolutie.

1. Gedachtewisseling over het verzoek van de Kamer van Volksvertegenwoordigers om advies uit te brengen over het voorstel van resolutie om het buitenlandbeleid ten aanzien van het Koninkrijk Saoedi-Arabië te herzien

Ward Kennes brengt in herinnering dat zijn fractie al bij verschillende gelegenheden haar ongerustheid heeft uitgesproken over de wahabitische invloeden die gefinancierd worden met petroleumdollars. CD&V neemt daarbij het standpunt in dat dit ons maatschappijmodel bedreigt.

Inzake de wapenexport heeft CD&V zich altijd al terughoudend opgesteld. De fractie heeft gepleit voor het gebruik van het on-holdmechanisme dat nu ook gehanteerd wordt. De Vlaamse Regering beoordeelt per geval. Saoedi-Arabië heeft een grote impact op het ernstige conflict in Jemen, een van de vijf landen waar veel mensen bedreigd worden door de hongerdood. In elk van die landen wordt de honger veroorzaakt door conflicten en niet door natuurfenomenen. De rol van Saoedi-Arabië bij een aantal opstanden van salafistische extremistische bewegingen is al enkele keren blootgelegd. Dat land heeft ook een lange lijst van mensenrechtenschendingen begaan.

Het lid beklemtoont dat een algemene handelsboycot echter te ver gaat. De mensenrechten worden in veel landen geschonden. Er moet worden ingezet op het verbeteren van de mensenrechtenstandaarden in al die landen, ook in Saoedi-Arabië. Men kan echter niet alleen maar handel drijven met de landen die dezelfde standaarden hanteren. Er is wel terughoudendheid nodig inzake missies en het bevorderen van diplomatieke contacten met de Saoedi's. Vaak wordt het beeld gecreëerd dat het westen de lat verbaal hoog legt, maar dat uiteindelijk het geld wint. Er moet dus worden geëvolueerd naar een correctere afweging van de belangen.

Tine Soens kan zich deels aansluiten bij de opmerkingen van Ward Kennes over de rol van Saoedi-Arabië in extreem salafisme en terrorisme en bij die over de wapenhandel en de economische missies. Haar fractie heeft vorig jaar nog een voorstel van resolutie ingediend betreffende het stopzetten van de handel in strategische goederen met Saoedi-Arabië (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 606/1). Dat voorstel werd echter zowel in de commissie als in de plenaire vergadering weggestemd door de meerderheid. Dat gebeurde ook met het voorstel van decreet houdende wijziging van het Wapenhandeldecreet van 15 juni 2012, wat de on-holdlijst betreft (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 655/1).

Enkele maanden geleden werd er vanuit Vlaanderen trouwens nog militair materieel uitgevoerd naar Saoedi-Arabië. De minister-president zag daar toen geen graten in. De pers schrijft vandaag dat Saoedi-Arabië de deadline van het Antwerpse megaproject in de haven gemist heeft. Dat project zou niet aan de eisen voldoen en het kan nu afgeblazen worden. Het is echter nog maar de vraag

of dat ook werkelijk zal gebeuren, vooralsnog is dat niet het geval. Is er misschien een link tussen dat project en de wetten die worden tegengehouden om de financiering van de moskeeën vanuit Saoedi-Arabië aan banden te leggen? Het lid besluit dat haar fractie het voorstel van resolutie steunt zoals het voorligt in de Kamer, zeker het pleidooi om te onderzoeken of er Belgische wapens gebruikt worden in de vuile oorlog in Jemen en om wapenhandel met Saoedi-Arabië stop te zetten.

Jan Van Esbroeck verwijst naar de conclusie van het Vlaams Vredesinstituut dat Vlaanderen een voorbeeld mag worden genoemd voor zijn omgang met de wapenhandel. De bewering van Tine Soens dat Vlaanderen onlangs nog wapens heeft uitgevoerd naar Saoedi-Arabië, klopt overigens niet. Het is al van 2014 geleden dat er een wapengerelateerde vergunning werd verleend. Het ging toen niet echt om wapens, maar om 3000 beschermende pakken voor de chemische oorlogvoering. Momenteel is er dus geen effectieve wapenhandel met Saoedi-Arabië, in tegenstelling tot wat in het federale voorstel van resolutie wordt beweerd. Het Wapenhandeldecreet en de manier waarop de Vlaamse Regering daarmee omgaat, kan dus beschouwd worden als een good practice. Daarom stelt het lid voor om dat decreet als bijlage bij het advies van deze commissie te voegen.

Karim Van Overmeire kan zich grotendeels aansluiten bij de tussenkomst van Ward Kennes. Hij verwijst naar een uitspraak van de gewezen Amerikaanse president Roosevelt over de Nicaraguaanse dictator Somoza: "He's a son of a bitch, but he's our son of a bitch.". Zo wordt ook de Saoedische monarchie soms nog beoordeeld, ten onrechte. Sinds het einde van de Koude Oorlog zijn er echter nieuwe breuklijnen ontstaan en daarbij staat Saoedi-Arabië niet noodzakelijk aan dezelfde kant als het westen.

Bovendien verlenen rijke Saoedi-Arabische families financiële steun aan allerlei extremistische interpretaties van de islam. Veel conflicten in het Midden-Oosten hebben te maken met de tegenstelling tussen soennieten en sjiieten, tussen Saoedi-Arabië en Iran. Die twee spelers zal men in elk geval rond de tafel moeten krijgen. Het is echter twijfelachtig of Europa nog voldoende meetelt om daarin een actieve rol te spelen. In Syrië blijft Europa bijvoorbeeld heel erg afwezig. Het voorstel van resolutie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers vertrekt vanuit een Europees standpunt. Als zelfs Europa er echter niet in slaagt om door te wegen, hoe kunnen België of Vlaanderen dan voldoende gewicht in de schaal werpen?

Het opschorten van de handelsrelaties is in de praktijk overigens niet zo eenvoudig. Het zijn namelijk niet de regeringen die handelsrelaties onderhouden, maar de bedrijven. Men moet ook een beetje consequent zijn. Als de handelsrelaties worden stopgezet met alle landen waar de mensenrechten zwaar geschonden worden, dan zullen er niet veel landen meer overblijven. De zogenaamde sancties dreigen als een boemerang terug te komen.

Inzake de wapenhandel kan Vlaanderen inderdaad een voorbeeldfunctie vervullen, ook voor de andere regio's in dit land. Daar gaat het immers niet om zaken als pakken voor chemische oorlogvoering, maar over heel ander materieel. Er zijn ook heel andere bedragen mee gemoeid. Sp.a blijft eindeloos op die nagel kloppen, maar dat is niet erg overtuigend. Los van de economische belangen vindt de spreker de ondermijnende rol van Saoedi-Arabië echter voldoende belangrijk om in deze commissie tot een gedragen standpunt te komen.

Rik Daems maakt een onderscheid tussen economische en politieke relaties. Op dat vlak kan hij zich aansluiten bij de betogen van Ward Kennes en Karim Van Overmeire. De situatie in Saoedi-Arabië is op dit ogenblik niet van dien aard om de economische relaties te verbreken. Als we dat zouden doen, dan moeten we dezelfde maatstaven hanteren voor alle handelspartners.

De huidige situatie van de mensenrechten is in Saoedi-Arabië echter van dien aard dat de wapenuitvoer naar dat land, in al zijn definities, niet geoorloofd kan zijn. Dat is nog een ander debat dan dat van het Wapenhandeldecreet. Het is overigens niet in strijd met de houding van deze Vlaamse Regering. Dit luik heeft te maken met het federale voorstel van resolutie.

Vlaanderen is in deze kwestie niet alleen geraakt in zijn bevoegdheid voor de wapenhandel. Door de manier waarop Saoedi-Arabië het geloof exporteert, zijn ook andere Vlaamse bevoegdheden zoals onderwijs en integratie geaffecteerd. Hij heeft geen probleem met de vrije meningsuiting, maar wel met het financieren van het extreme wahabitische en salafistische gedachtengoed. Vlaanderen kan dus naar zijn mening zeker een advies formuleren.

Hij formuleert vervolgens een aantal elementen die hij zou willen opgenomen zien in het advies. Het gaat hier wel om een persoonlijke mening. Ten eerste zou een duidelijk onderscheid moeten worden gemaakt tussen politiek-maatschappelijke relaties enerzijds en handels- en economische relaties anderzijds. Hij is echter geen voorstander van een volledig economisch embargo, want dat zou men dan ook op andere landen moeten toepassen. Ten tweede kan worden overwogen om de bestaande verdragen met Saoedi-Arabië in vraag te stellen. De federale minister van Buitenlandse Zaken, Didier Reynders, overweegt dat bijvoorbeeld voor het dubbelbelastingverdrag met Saoedi-Arabië.

Verder vindt hij dat er binnen het economische luik toch wel een grens te trekken valt. Hij zou in het advies willen opnemen dat wapenhandel met dit soort van landen niet kan en dat ook de Waalse en de Brusselse Regering zich daaraan moeten houden. In Wallonië is het standpunt van de partijen daarover vaak anders naargelang ze in de meerderheid of in de oppositie zitten.

Tot slot benadrukt hij het verschil tussen vrije meningsuiting en propaganda die schadelijk kan zijn voor een bepaald maatschappijbeeld. Hij hecht veel belang aan de vrijheid van meningsuiting. Saoedi-Arabië financiert echter een gedachterichting die manifest in tegenspraak is met de essentiële waarden van de Belgische maatschappij, die overigens in de wetten zijn beschreven. Het gaat dus niet over religie of over opinies.

Deze commissie zou in haar advies aan de Kamer dus kunnen vragen dat de Federale Regering een wetgevend initiatief zou nemen om de externe financiering van opinies, die manifest in tegenspraak zijn met onze wetten, te verbieden. Het lid beseft dat dit heel ver gaat, maar vindt dat een open gedachtewisseling mogelijk moet zijn over de vraag waar de lijn ligt van de vrije meningsuiting.

Jan Van Esbroeck merkt op dat de Kamer van Volksvertegenwoordigers vraagt naar een advies over het daar ingediende voorstel van resolutie en niet naar suggesties voor de federale werkzaamheden. Hij blijft bij zijn suggestie om het Wapenhandeldecreet toe te voegen aan het advies. Dat decreet verduidelijkt hoe Vlaanderen omgaat met de wapenhandel. Daarom worden er momenteel de facto geen wapens geleverd aan Saoedi-Arabië. In de toekomst kan dat ook voor andere landen gevolgen hebben.

2. Voorstel van resolutie van Karim Van Overmeire, Ward Kennes, Rik Daems, Jan Van Esbroeck, Joris Poschet en Marc Hendrickx betreffende een advies over het in de Kamer van Volksvertegenwoordigers ingediende voorstel van resolutie om het buitenlandbeleid ten aanzien van het Koninkrijk Saoedi-Arabië te herzien

2.1. Toelichting door Jan Van Esbroeck, indiener

Jan Van Esbroeck zegt dat na de gedachtewisseling in de commissie een meerderheid werd gevonden om een officieel document in te dienen, in de vorm van het voorliggende voorstel van resolutie. Belangrijk is dat dit voorstel van resolutie wapenhandel en handel duidelijk uit elkaar wil houden. Op het eerste vlak is, zoals eerder al gezegd, Vlaanderen de goede leerling, die van niemand lessen te krijgen heeft. Het aangepaste en verbeterde Wapenhandeldecreet maakt algemeen beperkende maatregelen mogelijk, die anderen tot voorbeeld kunnen strekken.

Het tweede onderdeel betreft het verbieden van handel met Saoedi-Arabië. Het moet duidelijk zijn dat het hier gaat om handel tussen bedrijven en niet om handel met een regime. Als Vlaanderen of België rekening zouden houden met mensenrechtenschendingen door een regime om handel met gebieden, landen of regio's te verbieden, dan zou dat een volledig fout signaal zijn. Het is immers net belangrijk om met die landen of bedrijven contacten te blijven onderhouden. Dat neemt uiteraard niet weg dat omzichtig moet worden omgesprongen met dergelijke verbindingen. Het lid pleit voor realisme. Vlaanderen zou dan als enige geen handel meer kunnen voeren met China bijvoorbeeld. Zolang er geen internationaal embargo bestaat, wint Vlaanderen niets met een dergelijk initiatief en verliest het niet alleen handel, maar ook invloed om aan de plaatselijke problemen iets te doen. Door de deur dicht te doen, brengt men de mensenrechten niet naderbij. Dit aspect moet dan ook Europees of zelfs breder benaderd worden.

De indieners adviseren de federale overheid wel om Wallonië op te roepen de wapenhandel met Saoedi-Arabië stop te zetten en de Waalse Regering om daar geen vergunningen meer voor af te leveren. Tegelijk wordt onderstreept dat handelsrelaties belangrijk zijn in de wereld. De houding van Wallonië in het dossier van het CETA (Comprehensive Economic and Trade Agreement) bijvoorbeeld is niet de juiste manier om daarmee om te gaan.

2.2. Bespreking

Tine Soens vindt het grote verschil tussen de woorden in de pers en de daden in het Vlaams Parlement onbegrijpelijk. Vorig jaar nog werd een voorstel van resolutie van Groen en sp.a om wapenhandel met Saoedi-Arabië stop te zetten (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 606/1) weggestemd. Sp.a steunt ook de recente gelijklopende oproep van Minister van Ontwikkelingssamenwerking Alexander De Croo, die niet wenst te wachten op Europa. In het voorliggende voorstel van resolutie, mee gesteund door zijn partijgenoten in het Vlaams Parlement, wordt er eigenlijk voor gepleit om wel te wachten op Europa.

Zij spreekt ook tegen dat Vlaanderen geen wapens zou uitvoeren en herinnert daarbij aan de vergunde uitvoer van vizieren afgelopen zomer en van beschermingspakken eind 2014. Zij verwijst voorts naar de export van onderdelen van de Eurofighter Typhoon, een gevechtsvliegtuig waarmee momenteel Jemen wordt gebombardeerd, of nog andere onderdelen van producten waarvan een ander Europees land als eindgebruiker wordt vermeld in de rapportering, terwijl het echte eindgebruik in Saoedi-Arabië is.

Blijkbaar vindt de meerderheid het zelfs al te veel om een signaal te geven. De indieners beweren wel de bezorgdheid te delen over mensenrechten maar het blijft louter bij woorden, en de daden blijven uit, besluit het lid. Zij kondigt een initiatief van haar fractie aan om alsnog een wapenembargo tegen Saoedi-Arabië mogelijk te maken.

Herman De Croo herinnert aan een televisieprogramma uit de jaren 60 waarin hij zich als jong politicus verzette tegen de houding van het vrouwelijke personeel in de fabrieken van FN (Fabrique Nationale de Herstal), dat staakte als protest tegen de afbouw van de munitieafdeling. Zijn houding tegenover de Belgische wapenuitvoer is sindsdien onveranderd gebleven, verzekert hij. Lenin voorspelde ooit dat het Westen hem nog het koord zou verkopen waarmee hij het zou gaan ophangen.

Hij waardeert dat het Federaal Parlement met zijn vraag de Vlaamse bevoegdheid ter zake erkent, ook al hadden de gewesten die bevoegdheid niet geclaimd. Het was bij de regionalisering eerder zo dat de federale overheid van de vergunningen af wou, waarbij hij ook wijst op het delicate aspect van de doorvoer (via Zeebrugge of Antwerpen) van wapens die elders zijn geproduceerd, bijvoorbeeld in Wallonië.

De houding dat, als wij het niet doen, anderen het wel zullen doen, levert niets op en is uiteindelijk niet houdbaar, oordeelt het lid, ook al heeft hij begrip voor de economische impact van dat argument.

Het zal nooit eindigen, als niet iemand ergens een inspanning doet om de wereld te veranderen. In dit geval heeft Vlaanderen de bevoegdheid en de mogelijkheid om de andere regio's op te roepen samen positieve maatregelen uit te werken. Hij heeft het er moeilijk mee dat wie zich meent te moeten verzetten tegen een verdrag met een pacifistisch land als Canada, zich niet verzet tegen het leveren van wapens aan een gevaarlijke en sterke mogendheid. Een beroep doen op Europa mag geen manier zijn om het probleem te proberen te ontwijken. Zijn fractie steunt dan ook het evenwichtige voorstel van resolutie. Net als eerder voor de antipersoonsmijnen en de kleine handwapens, kan België ook hier een voorbeeld stellen.

Wouter Vanbesien vindt het voorliggende voorstel van resolutie een absoluut zwaktebod. Het voorstel van resolutie dat in het Federaal Parlement werd ingediend, biedt een ongelooflijke kans omdat het de problemen zeer scherp verwoordt en een reeks duidelijke maatregelen opsomt, met, naast het stoppen van wapenhandel, de opschorting van handelsrelaties en -missies, het terugschroeven van diplomatieke relaties, en het aandringen op meer burger- en mensenrechten. Dat ook federaal minister Alexander De Croo het thema op de agenda zet, is terecht.

Via het voorliggende voorstel van resolutie verklaart het Vlaams Parlement nu de analyse te delen dat het heel slecht gaat in Saoedi-Arabië, maar stelt het vervolgens dat Vlaanderen alleen niets kan doen en zijn eigen handel toch niet kan opschorten. Het voorstel beperkt er zich eigenlijk toe mee te delen dat Vlaanderen het allemaal heel erg vindt en dat Wallonië zeker moet stoppen met wapenhandel. Dat laatste is overigens een terechte vraag, want het kan niet wat Wallonië doet. Het lid bestrijdt in dat verband dat het Vlaamse beleid klaar en duidelijk is. Er wordt per geval geoordeeld. Waarom mochten bijvoorbeeld de vizieren wel uitgevoerd worden?

Als het Vlaams Parlement zou zeggen dat Wallonië moet stoppen met wapenhandel, maar tegelijk ook dat Vlaanderen zelf geen wapenhandel meer drijft met Saoedi-Arabië en zijn verantwoordelijkheid neemt op het vlak van internationale

betrekkingen en handelsrelaties, dan stond er iets in de tekst. Omdat dit nu echter niet het geval is, zal hij dit voorstel van resolutie niet goedkeuren.

Ward Kennes wijst erop dat het in de Kamer ingediende voorstel van resolutie zestien punten bevat, met twaalf waarvan zijn fractie kan instemmen. Wel heeft hij vragen bij het opschorten van alle handelsrelaties en investeringen, ook al is hij het eens dat daar ernstig moet over worden nagedacht en dat een aantal zaken zoals handelsmissies naar Saoedi-Arabië beter niet gebeuren. Eigenlijk wordt hier een boycot beoogd. Een rijk land boycotten heeft echter nog nooit veel succes gehad.

Over de defensieattaché, een louter federale materie, doet het lid geen uitspraak. Verder deelt zijn fractie de bezorgdheid over het zelf organiseren van opleidingen door de geloofsgemeenschappen, maar de formulering in punt 16 van het federale voorstel klopt niet. Hij vat samen dat zijn fractie zich in grote mate in de beschikkingen kan vinden, doch niet in allemaal.

Voorts is hij tevreden dat in de geplande aanpassing van het Vlaamse Wapen-handeldecreeet de mogelijkheid van on-holdmaatregelen decretaal wordt verankerd, zoals ook de vierde beschikking vermeldt. Hij vindt het dan ook heel belangrijk dat deze aanpassing snel door het parlement wordt goedgekeurd. Zodra dat instrument voorhanden is, moet Saoedi-Arabië dan om de bekende redenen op de on-holdlijst geplaatst worden.

CD&V vindt de verwijzing naar de regio's terecht. Als het gaat om de Belgische wapenexport naar conflictgebieden, dan gaat het in feite om Wallonië. In zijn ogen gaat het niet om de Vlaamse vizieren, maar om echte wapens, die in een conflict kunnen ingezet worden.

Hij vat tot slot alles nog eens samen, waarbij hij onderstreept dat de kritische houding van zijn fractie ten aanzien van handelsbetrekkingen met Saoedi-Arabië geen akkoord met een boycot of een totale stopzetting van handel en investeringen inhoudt. Het is belangrijk dat Vlaamse ondernemingen naar Saoedi-Arabië hun maatschappelijk verantwoord ondernemen meenemen. Bedrijven kunnen in hun contacten met zowel andere bedrijven als de overheid immers een voorbeeldrol spelen. Omdat handel volgens hem een positieve bijdrage kan leveren aan de ontwikkeling van een ander mensenrechtenbeeld, vindt hij het eerste punt van het voorstel dat in de Kamer werd ingediend, te algemeen geformuleerd.

Rik Daems vindt dat het Vlaams Parlement, anders dan het Waals Parlement, wel een mening moet geven. Het is een primeur van de goede soort dat de Kamer van Volksvertegenwoordigers daarom heeft verzocht. In het in het Federaal Parlement ingediende voorstel van resolutie staan immers zaken over wapenhandel, dat een regionale bevoegdheid is. Een deelstaatparlement dat dit niet doet, capituleert volgens hem.

Dat 40 percent van de omzet van FN direct of indirect met Saoedi-Arabië te maken heeft, zal wellicht de huiver van sommigen verklaren. Een van de contracten van Cockerill Maintenance & Ingénierie (CMI) gaat over 6 miljard euro over tien jaar. Hij dringt erop aan dat de commissie er niet licht overheen gaat dat het hier om grote bestellingen en een groot aantal banen gaat.

Bizar blijft wel dat Wallonië zonder moeite meningen over CETA ventileert, terwijl in dit geval de regering het parlement feitelijk het zwijgen oplegt en alle politieke gezindheden dezelfde koudwatervrees tentoonspreiden. Een en ander is blijkbaar niet zo eenvoudig. Vlaanderen zou wellicht wel minder gemakkelijk zijn huidige stelling innemen, mocht het een economische wapenactiviteit van dezelfde

omvang hebben. Iedereen moet zich dan ook bewust zijn van de draagwijdte van wat vandaag beslist wordt.

Volgens de spreker is er enerzijds geen enkele discussie over het veroordelen van de toestand in Saoedi-Arabië. De omgekeerde indruk mag men dan ook niet wekken. Anderzijds worden er wel verschillende conclusies uit getrokken. De hele commissie is bijzonder verontwaardigd over wat er in Saoedi-Arabië gebeurt. Iedereen in deze commissie is het ook eens dat wapenuitvoer naar dat land niet kan. Er bestaat wel onenigheid over of er moet worden gekozen voor een totale boycot, dan wel worden gemikt op wapenuitvoer, met de nodige voorzichtigheid inzake handelsrelaties die direct of indirect betrokken kunnen zijn bij extremisme en zijn financiering.

Voor hem is het een principiële zaak dat er, als er wordt opgeroepen tot een boycot van landen die de mensenrechten schenden, dan alle landen die dat doen in een dergelijk voorstel moeten worden opgesomd. Men zal dan aan Vlaamse bedrijven moeten verbieden handel te drijven met staten van de VS (Verenigde Staten) waar de doodstraf bestaat en ook wordt uitgevoerd. Nadat alle commissieleden hun mening hebben gegeven over alle landen waar mensenrechten voldoende worden geschonden voor een boycot, verwacht hij dat er niet veel zullen overblijven. Hoezeer wat in Saoedi-Arabië gebeurt, hem ook tegen de borst stuit, blijft hij erbij dat de situatie geen algemene boycot verantwoordt, tenzij de commissie een en ander weet te definiëren en een lijst opstelt van alle landen die eronder vallen. Iedereen moet over dezelfde kam worden geschoren.

Niet onbelangrijk is dat het voorstel van resolutie aan de Kamer vraagt een wet te maken die de externe financiering van extremisme verbiedt. Na een pleidooi van sommige leden van de meerderheid om Saoedi-Arabië en andere landen alvast op een on-holdlijst te zetten, werd er door de minister-president terecht op gewezen dat een formele on-holdlijst juridisch niet bestaat. Als antwoord daarop werd een ontwerp van decreet opgesteld, dat door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd op 17 maart: het ontwerp van decreet tot wijziging en optimalisatie van diverse bepalingen van het Wapenhandeldecreet van 15 juni 2012 (*Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 1121/1*). Daarmee kan een land mee op een lijst worden gezet waarvoor een algemene maatregel van niet-uitvoer van wapens van toepassing is. Doel is om dat ontwerp van decreet zo snel mogelijk in de commissie te laten goedkeuren, waardoor de feitelijke politiek ten aanzien van Saoedi-Arabië bijkomende steun krijgt.

Wouter Vanbesien is het eens met de algemene beschouwing dat men consequent moet zijn in de behandeling van mensenrechten en landen die ze niet respecteren. De Mensenrechtennota zal een goede aanleiding vormen voor het door de voorzitter voorgestelde debat. Het lid begrijpt echter niet dat men geen boycot van één land zou kunnen uitvaardigen zonder de rekening te maken van alle landen ter wereld, terwijl dat voor de wapenhandel wel gebeurt. Op grond waarvan maakt de commissievoorzitter dat onderscheid? Het enige verschil dat het lid ziet, is dat de economische impact ervan op onze regio minder groot is dan die van handel in het algemeen. Hij herhaalt dat hij tevreden is met de vragen aan het Waals en het Federaal Parlement en dat hij alleen maar ontgoocheld is over het eigen engagement van Vlaanderen.

Jan Van Esbroeck repliceert dat het Wapenhandeldecreet juist geen onderscheid maakt tussen landen. De uitvoering ervan door de regering zorgt ervoor dat de facto geen wapens worden geleverd aan regio's met dergelijke regimes zoals blijkt uit het Jaarverslag van het Vlaams Vredesinstituut. Saoedi-Arabië is er daar een van. Deze feitelijke omgang wordt nog eens juridisch onderbouwd door de al vermelde aanpassing van het Wapenhandeldecreet.

Vervolgens roept hij Tine Soens op om niet de Vlaamse meerderheid, maar haar broeders aan de andere kant van de taalgrens de les te spellen. Hij stelt nogmaals voor om de integrale tekst van het Vlaamse Wapenhandeldecreet als voorbeeld aan het gevraagde advies toe te voegen.

Tine Soens wil duidelijk stellen dat de sp.a de PS niet is. Het standpunt van haar partij is zeer duidelijk en haar onbegrip over de houding van Wallonië werd ook expliciet in de pers verwoord.

2.3. Stemming

Het voorstel van resolutie betreffende een advies over het in de Kamer van Volksvertegenwoordigers ingediende voorstel van resolutie om het buitenlandbeleid ten aanzien van het Koninkrijk Saoedi-Arabië te herzien, wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 3.

RIK DAEMS,
voorzitter

Herman DE CROO
Karin BROUWERS
Ingeborg DE MEULEMEESTER
Tine SOENS
Wouter VANBESIEN,
verslaggevers